

EUROPEAN STAMP EXHIBITION

FINLANDIA 2017

TAMPERE 24.–28.5.

LEHDISTÖTIEDOTE #25

8.1.2017

FINLANDIA 2017 TIEDOTTAA

Gustaf Douglasin ovaaliharvinaisuudet kutsuttujen luokkaan

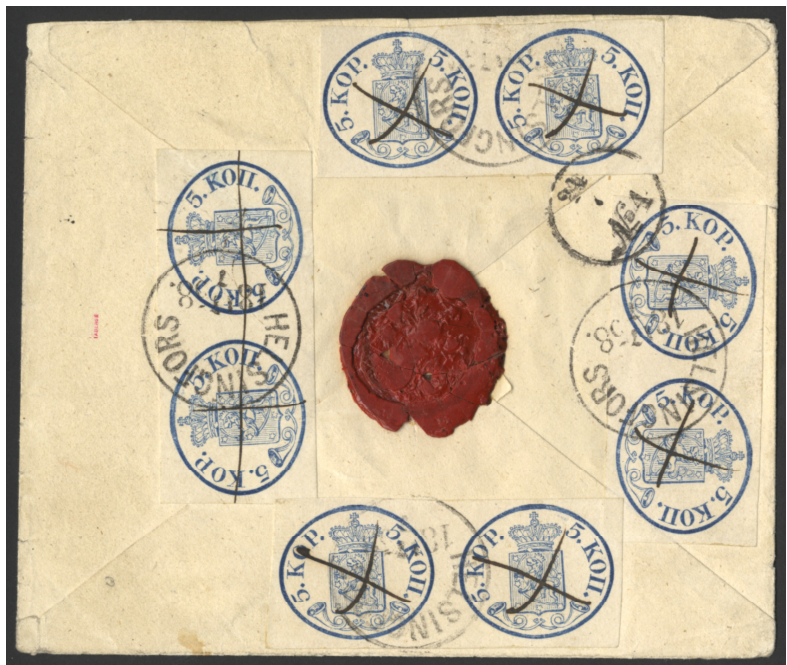
FINLANDIA 2017:n kutsuttujen kokoelmien luokassa nähdään ilotulitus, jossa filatelia saa rinnalleen numismatiikan. Esille tulevat Suomen merkittävimmät ovaalikohteet Gustaf Douglasin kokoelmasta sekä Suomen Pankin rahamuseon ainutlaatuinen setelinäyttely. Näyttelyn teeman täydentävät Suomen itsenäistymiseen liittyvät kutsutut kokoelmat. Kutsuttujen kokoelmien luokka on esillä Tampere-talon Sorsapuistosalissa.

Ruotsalainen Gustaf Douglas on tunnettu huipputason Ruotsi-kokoelmastaan, joka sisältää monien muiden harvinaisuuksien ohella maan filatelian legendaarisimman kohteen, ”keltaisen kummituksen” vuodelta 1855.

Vain harva on ollut tietoinen, että hänen keräilyalueensa käsittää myös klassisen Suomen. Suomesta häntä kiinnostavat ovaalit, kaksi ensimmäistä postimerkkiämme sekä ovaaliehiöt. Douglasin Suomi-kokoelman ”Classic Finland – the Oval Design” suuret harvinaisuudet nähdään ensimmäistä kertaa Tampere-talon kutsuttujen luokassa.

Gustaf Douglas

Suomalaisen filatelian arvokkain kohde: legendaarinen postilähetys Lyypekkiin, jolla neljä viiden kopeekan ovaalimerkin paria.

Ensimmäisestä postimerkistämme 5 kopeekan ovaalista Douglasilta nähdään mm. käyttämätön päikkönelilö, Helsingissä 1859 leimattu päikköpari, kolmirivilö sekä harvinaiset tiheä- ja harvajuovaiset merkit.

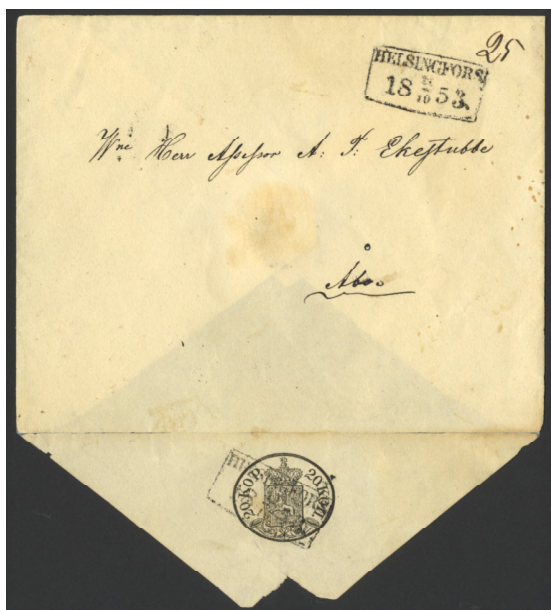

Viiden ja kymmenen kopeekan ovaalipäikkönelilöt kuuluvat Gustaf Douglasin kokoelman harvinaisuuksiin.

10 kopeekan päikköryhmiä nähdään kolme: päikköpari ja kaksi päikkönelilöä. Käyttämätön päikköpari ja –nelilö muodostavat päikkökuusilon, joka hajotettiin vuosikymmeniä sitten Italiassa. Nyt kohteet kohtaavat Douglasin kokoelmassa. Toinen 10 kopeekan päikkönelilöistä on käytetty Helsingissä 1858.

Kaikki esille tulevat postilähetykset kuuluvat ovaalijulkaisujen harvinaisuuksiin. Neljännen painoluokan kuori 10 kopeekan nelirivilöllä on uniikki ja ovaalimerkkien suurin kotimaanfrankeeraus. Joka päivä ei nähdä myöskään 5 ja 10 kopeekan ovaalimerkkien sekakäyttöä - ovaalilähetyksiä 15 kopeekan taksalla tunnetaan kaksi.

Kokonaisuus huipentuu Suomen filatelian tunnetuimpiin suurkohteisiin. Postilähetystä, jolla on neljä 5 kopeekan ovaaliparia Lyypekkiin osoitetulla kuorella, pidetään Suomen arvokkaimpana filateelisenä kohteena. Kokoelman täydentää Suomen harvinaisin ehiö: 20 kopeekan musta ovaaliehiökuori on ainoa tunnettu laatuaan yksityiskokoelmissa.

Vain kaksi 20 kopeekan mustaa ovaaliehiötä tunnetaan, toinen niistä kuuluu Douglasin, toinen Postimuseon kokoelmiin.

Suomen Pankin itsenäisyyden ajan markkasetelit

Suomen Pankki esittelee FINLANDIA 2017:n kutsuttujen kokoelmien luokassa itsenäisyyden ajan seteleitä ja niiden luonnoksia numismaattisesta kokoelmastaan. Esille tulevaa kokonaisuutta ei ole tässä muodossa nähty koskaan aiemmin.

Itsenäisyyden ajan setelihistoria alkaa jo 1900-luvun alussa. Vuonna 1909 laskettiin liikkeeseen kansallisromanttinen setelityyppi, jota käytettiin itsenäisyyden ensimmäiset vuodet. Itsenäisen Suomen ensimmäinen oma setelisarja ajoittuu 1920-luvulle. Uusklassismia edustava sarja vuodelta 1922 oli pienin muutoksin käytössä aina 1950-luvulle asti.

Sota-ajan haasteet näkyivät seteleissä

Sota-ajan koettelemukset ja haasteet näkyivät myös rahassa, nimellisarvoja oli kasvatettava ja uusia setelityyppejä laskettiin liikkeeseen.

Vuoden 1955 -tyypin modernistisessa setelisarjassa marka sai lopullinen ulkomuotonsa: kaikki markkasetelit olivat samankokoisia aina eurojen käyttöönottoon asti.

Viimeisiä markkaseteleitä koristivat suomalaisten kulttuurihenkilöiden muotokuvat. Vuodesta 1986 lähtien liikkeeseen lasketuissa seteleissä kuvattiin historialliset ajanjaksot ruotsinvallan ajoista alkaen.

Suomalaista setelitaidetta on luonut maamme taiteilijoiden kärkekaarti kuten Eliel Saarinen, Akseli Gallen-Kallela, Signe Hammarsten-Jansson, Tapio Wirkkala ja Erik Bruun. Suomen Pankin erikoisnäyttely Tampere-talossa esittelee heidän ehdotteitaan ja luonnoksiaan seuranaan lopullisia seteleitä.

Erik Bruunin luonnos 100 markan setelin takasivuksi vuoden 1986 setelisarjaan. Lopullisessa sarjassa esiintyi tässä luonnoksessa näkyvä idea kuva-aiheen peilaantumisesta veden pinnasta. Kuva: Jaakko Koskentola © Suomen Pankki.

Raimo Peltonen ja Kaj Hellman mukana postuumisti

Laaja-alainen filatelisti ja keräilijä **Raimo Peltonen** (1936-2012) jätti kuollessaan Suomalaisen filatelian edistämisseuralle perinnön, josta testamentin mukaisesti perustettiin Eeva ja Raimo Peltosen rahasto. FINLANDIA 2017 ei voisi toteutua ilman tämän rahaston merkittävää taloudellista tukea. Niinpä näyttelyä voi perustellusti kutsua Raimo Peltosen muistonäyttelyksi.

Raimo Peltonen (1936-2012)

www.finlandia2017.fi

info@finlandia2017.fi

Peltosen sydäntä erityisen lähellä olivat rautatiefilateliala, postihistoria, leimamerkit ja –paperit, ehiöt sekä näyttelyfilateliala ja sen kehittäminen. Hän pyrki osallistumaan kaikkiin kansallisiin näyttelyihin ja esitti useita kokoelmiaan myös kansainvälisellä tasolla.

Raimo Peltosen kokoelma Suomen ensimmäisistä penni- ja marka-arvoisista leimapapereista 1865-1880 on säilynyt hänen kuolemansa jälkeen. FINLANDIA 2017 tuo tämän kokoelman esille postuumisti Tampere-talon erityiskutsuluokassa *in memoriam*. Peltosen ehti osallistua kokoelmallaan kansalliseen näyttelyyn Järvenpäässä 2006 ennen sairastumistaan. Peltosen leimapaperikokoelma on täydellisin omalla alallaan.

Kaj Hellmanin Fabergé-kokoelma jäi kesken

Kutsuimme **Kaj Hellmanin** FINLANDIA 2017:ään viiden kehyksen kokoelmalla hänelle tärkeästä tutkimusaiheestaan: legendaariselle **Agathon Fabergéille** kuuluneista filateelisistä kohteista merkintöineen. Hellmanin kuoltua viime elokuussa tämä kokoelma jäi kesken - vain yksi kehys ehti valmistua. Tämä Suomen isohampaisia m/1866 esittelevä kehys nähdään nyt näyttelyn erityiskutsuluokassa *in memoriam*.

Yhdessä skotlantilaisen ystävänsä Jeffrey Stonen kanssa Kaj Hellman (1948-2016) kirjoitti Fabergésta kirjan, jonka aineisto ehti lähes valmiiksi Hellmanin kuollessa. Kirja julkaistaan FINLANDIA 2017:n avajaispäivänä Tampere-talossa. Avajaispäivä on nimetty Agathon Fabergén päiväksi. Samana päivänä Posti julkaisee lisäpainetun Fabergé-erikoisvihkon näyttelyn tukemiseksi.

Erytyiskutsuluokkaan paikallista väriä tuovat **Marcus Ollin** Tampereen paikallispostia ja **Kari Salosen** Tampereen postimestarimitätöintejä esittelevät kokoelmat.

Lisäksi Tampere-taloon kutsutaan Suomen itsenäistymiseen 1917 ja Saarisen malliin liittyviä kokoelmia. Nämä täydentävät näyttelyn teeman – 100-vuotias Suomi – filateelisesti osuvalla tavalla.

Kaikki FINLANDIA 2017 –näyttelyn Tampere-talossa esillä olevat kutsutut kokoelmat julkaistaan ohessa.

Näyttelytoimikunta

Lisätiedot:

Jukka Mäkinen

Näyttelytoimikunnan pj.

jukka.matias.makinen@gmail.com

Jukka Mäkipää

Tiedotustyöryhmän pj.

makipaa.jukka@gmail.com

FINLANDIA 2017:n kutsutut kokoelmat

Erityiskutsuluokka Tampere-talossa

Gustaf Douglas (Ruotsi): *Philatelic Gems of Classic Finland – the Oval Issue*

Suomen Pankin rahamuseo: *Itsenäisyyden ajan markkasetelit*

Raimo Peltonen in memoriam: *The Stamped Paper Issues from 1865 and 1866*

Kaj Hellman in memoriam: *Agathon Fabergé and the 1866 Issue of Finland*

Marcus Olli: *Tampere local post 1866-1881*

Kari Salonen: *Postmasters' Pen-and-Ink Cancellations on Issues 1856 and 1860 in Tampere*

Suomen itsenäistymiseen 1917 liittyvät kutsutut kokoelmat Tampere-talossa

Jussi Tuori: *Winning the Independence – Glimpses of Finnish Postal History 1556–1920*

Postimuseo: *The Making of the Model Saarinen*

Jussi Tuori: *The First Postal Stationery of Independent Finland 1917–1929*

Matias Frimodig: *The Railway tax stamps of Finland 1915-1917*

Ari Muhonen: *Finland, 1918*